

2. Literatuur

BOUSTANY, K. en DORMOY, D. (red.), *Génocide(s)*, Brussel, Bruylant, 1999, 518 p.

Deze synthese bundelt een aantal preadviezen die behandeld werden op een colloquium te Parijs van 1 tot 3 december 1998. Het werd georganiseerd door het "Réseau Vitoria", opgericht op 21 juni 1997 te Rovaniemi (Finland) ten einde onderzoek op het gebied van internationaal en Europees recht te bevorderen, zowel in hoofde van academici als van practici. De keuze van het onderwerp was gerechtvaardigd door de persisterende miskenning – na vijftig jaar ... – van het belang van het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van de misdaad van genocide d.d. 9 december 1948. De redacteuren geven overigens toe dat het hen minder te doen is om de zoveelste verstarde juridische analyse van voormeld instrument te brengen, dan wel nieuwe perspectieven te openen door zgn. "regards croisés" op het fenomeen zelf van volkenmoord. Dit laatste wordt derhalve onder de loep genomen door o.m. historici, psychiaters, antropologen en sociologen. Hun individuele bijdragen zijn verdeeld over vier hoofdstukken.

Het eerste "Actes et éléments constitutifs du crime de génocide selon la Convention pour la prévention et la répression du crime de génocide, la jurisprudence et les autres textes du droit international" beoogt een vernieuwde theoretische interpretatie van de constitatieve bestanddelen van het delict en trekt conclusies uit het AKAYESU-vonniss van het TPIR wat de gerechtelijke toepassing van het Genocideverdrag betreft.

Het tweede probleem "Les insuffisances de l'acceptation courante de la notion de crime de génocide" wordt benaderd vanuit een historisch en casuïstisch perspectief. Het negationisme wordt geanalyseerd zowel in zijn algemene aspecten – identiteit en beweegredenen van de daders, mechanismen en gevolgen van de negatie – als doorheen specifieke gevallen – ontkenning van het genocide op de Joden, de Armeniërs en de Cambodjanen. De term "genocide" zelf wordt voorgesteld als "un imbroglio juridique", hetgeen wordt aangetoond door de beschrijving van de uiteenlopende kenmerken die de misdaad zou vertoond hebben in Cambodja en in Oost-Timor en door de poging een duidelijk onderscheid in te voeren tussen genocide en etnocide. Het hoofdstuk wordt afgesloten met hoofdzakelijk filosofische beschouwingen over het begrip "cultureel" genocide, waarop het Verdrag van 1948 eigenaardig genoeg nog niet alludeerde.

Onder de hoofding "Pensée, croyances et refus de l'altérité" wordt de "passage à l'acte" inzake genocide vanuit een Freudiaanse invalshoek bestudeerd. Het (vals) alibi van de inwendige veiligheid voor voormelde misdaad op de Armeniërs wordt op overtuigende wijze weerlegd, terwijl de vraag gesteld wordt naar de aard en hevigheid van de culturele en psychische trauma's waaraan de "erfgenamen" van diezelfde uitroeiing tot op vandaag onderhevig zijn.

Het laatste thema "Entre prévenir et punir" wordt aangesneden in zes bijdragen waarvan er niet minder dan vier gewijd zijn aan verschillende aspecten van het Rwandese drama, nl. de draagwijdte van de verdragsrechtelijke verplichting tot voorkoming van het misdrijf, de aansprakelijkheid van de verschillende actoren – meer bepaald de V.N. en de Belgische Staat – de post-genocidaire situatie tussen december 1994 en januari 1995 en de nalatigheid van de internationale gemeenschap.

De synthese legt in de eerste plaats de nadruk op de noodzaak van een ondubbelzinnige erkenning van de daad zelf van genocide: geboden uit eerbied voor de slachtoffers ervan, wordt haar daarenboven een preventieve werking toegeschreven t.o.v. collectiviteiten die anders zouden geneigd zijn in herhaling te vervallen o.m. om hun identiteit en continuïteit te verzekeren. Aanluitend hierbij wordt gewezen op de bijzondere aansprakelijkheid van de Staat op wiens grondgebied de misdaden gepleegd werden: genocide lijkt inderdaad niet mogelijk zonder een genocidair staatsbeleid. Ten slotte worden de lacunes van het Verdrag van 1948 op het vlak van de preventie gehekelde. De louter strafrechtelijke aanpak van het delict is duidelijk onaangepast. Andere maatregelen lijken onontbeerlijk zoals o.m. de bestrijding van de werkloosheid, de begeleiding van de jeugd en een zgn. vredesopleiding ("éducation à la paix"). Ook wordt voorgesteld een comité op te richten, belast met de controle op de naleving van het Verdrag door de Partijen en bevoegd om dienaangaande aanbevelingen te formuleren die een interactieve dynamiek in het leven zouden roepen tussen Staten, internationale organisaties en burgers.

CORSTENS, G.J.M., en GROENHUISEN, M.S. (red.), *Rede en recht. Opstellen ter gelegenheid van het afscheid van Prof. mr. N. Keijzer*, Deventer, Gouda Quint, 2000, 407 p.

Deze feestbundel groepeerde bijdragen die de veelzijdige loopbaan en uiteenlopende interesses van de jubilaris – officier, magistraat en academicus – reflecteren, naar aanleiding van diens afscheid als deeltijdhoogleeraar internationaal

strafrecht aan de Katholieke Universiteit Brabant.

Centraal staan begrijpelijkerwijze thema's die hetzij onder het oorlogsstrafrecht, hetzij onder de internationale rechtshulp in strafzaken ressorteren, hetgeen niet betekent dat algemene onderwerpen – b.v. levenslange straffen – c.q. uiterst actuele procedures – b.v. de uitleveringsperikelen in de zaak Pinochet – niet aan bod komen. Hierna volgt een kleine selectie uit de meer origineletitels: de Nederlandse Rijnvaartoverredingen (W.E. HAAK), “international criminal defence” (J.M. SJÖCRONA), (op)sporen op internet (U. VAN DE POL) en internationale communicatie over nationaal recht (D. SCHAFFMEISTER).

F. THOMAS

3. Strategieën van de EU en de VS ter bestrijding van transnationale georganiseerde criminaliteit

Van 23 tot 26 januari 2001 werd te Gent een internationale conferentie gehouden inzake strategieën van de EU en de VS ter bestrijding van transnationale georganiseerde criminaliteit (EU and US Strategies in Combating Transnational Organized Crime). De conferentie kaderde in de voorbereiding van het Belgisch Voorzitterschap van de Raad van de EU tijdens de tweede helft van dit jaar, en bracht beleidsmakers, politieke en justitiële autoriteiten en andere relevante actoren samen met het oog op de bespreking van belangrijke probleempunten inzake de bestrijding van georganiseerde misdaad in de Europese Unie. De conferentie werd gehouden in een uitstekende verstandhouding met het Zweeds EU-Voorzitterschap, zodat de conclusies ervan zowel het Zweedse als het Belgische Voorzitterschap van nut kunnen zijn.

Hoewel de voornaamste bedoeling van de conferentie was de verdere ontwikkeling van het EU-beleid inzake georganiseerde criminaliteit gestalte te geven, werd ook uitdrukkelijk aandacht besteed aan de relatie ter zake van de EU met de kandidaat-lidstaten en de Verenigde Staten.

Werkgroepen hebben conclusies en aanbevelingen geformuleerd en aangenomen over volgende 10 sleutelonderwerpen: integriteit van en controle op informatie-uitwisseling, grensoverschrijdende operationele activiteiten, het internationaal/regionaal juridisch kader ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit, het verzamelen van *intelligence* in de context van vredesmissies, training van wetshandhavingsauthori-

teiten, integriteit/corruptie, drughandel, mensenhandel, witwassen en cyber-criminaliteit.

Deze conclusies en aanbevelingen worden, samen met de inleidingen van de plenaire sprekers en voorbereidende rapporten van de leiders van de diverse werkgroepen, gepubliceerd in: B. DE RUYVER, G. VERMEULEN en T. VANDER BEKEN (red.), *Strategies of the EU and the US in Combating Transnational Organized Crime*, Antwerpen-Apeldoorn, Maklu, 2001.

Gezien hun ruime relevantie voor diverse practici, beleidsmakers en onderzoekers die met het onderwerp van transnationale georganiseerde misdaad worden geconfronteerd, worden de conclusies en aanbevelingen van de diverse werkgroepen hierna reeds, in de voertaal van de conferentie, weergegeven.

WORKSHOP 1: INTEGRITY OF AND CONTROL ON INFORMATION EXCHANGE

Considerations

Without necessarily being underwritten by all participants, the workshop recognized that out of the reports and exchange of views between its participants, the following points of interest were brought to attention:

Of general concern:

Integrity, data protection and confidence ensure not only the solid basis of the common efforts for the parties interested in the fight against organized crime, but constitute as well the cement between all parts of the every day co-operation.

Increase in data – traffic requires an effective protection in order to safeguard integrity and conformity with data protection rules.

The fight against transborder crime should be facilitated by modern means of information processing, while it is still often hampered by national laws based on geographical concepts of sovereignty.

There is a lot of information and knowledge in this field, but it is scattered over numerous agencies.

The lack of uniformity in the different legal standards with regard to data protection brings confusion for the user in general and the data subject in particular.

To ensure the integrity of the data and their lawful use, an accountable, reliable and effective police organization is a pre condition.

There is a need to develop a common ‘transatlantic’ criminal intelligence model in order to establish shared concepts and procedures in the exchange of information.